

Het heiligenboek

Catharina van Siena *Tom Zwaenepoel*

Catharina is het jongste van 25 kinderen van een wolvenver uit Siena, in het Italiaanse Toscane. Wanneer ze twaalf is, willen haar ouders haar uithuwelijken, maar ze weigert. Op achttienjarige leeftijd sluit zij zich tegen de wil van haar ouders aan bij de dominicanen. In 1375 ontvangt ze tijdens haar verblijf in Pisa de stigmata, die tot aan haar dood onzichtbaar blijven. Ze zet zich in voor politieke aangelegenheden. Haar laatste jaren leeft Catharina in Rome. Ze voedt zich alleen nog met de hostie. Door het vasten kan haar maag geen voedsel meer opnemen. Ze verzwakt, raakt verlamd en sterft.

Catharina is een ernstig meisje, leeft teruggetrokken, speelt niet met leeftijdgenoten. Al op zesjarige leeftijd beleeft ze haar eerste mystieke ervaringen en wordt ze 'de kleine heilige' genoemd. Ze is moedig wanneer ze zich tegen de wil van haar familie verzet. In haar tijd zijn de leefvormen voor vrouwen beperkt: een snel huwelijk met veel kinderen of een leven als kloosterlinge met weinig mogelijkheden in de buitenwereld. Drie jaar lang leidt ze een ascetisch leven. Verlangend naar gebed en eenzaamheid verlaat ze haar cel slechts voor de mis en voor gesprekken met haar biechtvader. Ze volgt de geestelijke weg

van Dominicus: de weg tussen gebed, ascetische strengheid en werken van naastenliefde. Op dat teruggetrokken bestaan volgt een actief leven in 'de wereld'. Ze verzamelt voeding en kleding voor de allerarmsten, bezoekt zieken en gevangenen, begeleidt ter dood veroordeelden.

In 1374 trekt ze naar Pisa om slachtoffers van de pestepidemie te verzorgen en bij te staan. Wanneer ze tijdens de winter haar kloostermantel schenkt aan een bedelaar en in hemd in het klooster aankomt, moet ze zich verantwoorden voor haar gedrag „tegen de godsdienst en de zeden”. „Ik wil liever zonder mantel zijn dan zonder liefde”, luidt haar antwoord. Met haar moederlijke bezorgdheid, haar onvermoeibare zorg voor de zwakken en haar verantwoordelijkheid voor de medemens onderstreept Catharina de sociale component van het christelijke geloof. Een gevarieerde groep van adellijke vrouwen, raadsheren, kunstenaars, bankiers en mystici, geestelijken schaarft zich als een familie achter hun geestelijke *mamma*.

Van Catharina zijn meer dan driehonderd brieven bekend. Omdat ze amper zelf kan lezen of schrijven, dicteert ze haar teksten aan secretarissen. Ze correspondeert met politieke en

religieuze leiders en met gewone mannen en vrouwen van alle rangen en standen. Door een schitterende stijl en logische, goed geargumenteerde opbouw behoren die brieven tot de belangrijkste werken van de Italiaanse taal uit de middeleeuwen. Haar zeer individuele taal is een verrijking voor de Italiaanse taal.

Catharina mengt zich in de Europese politiek van de veertiende eeuw en manifesteert zich als vredstichter. Ze onderhandelt in de eindeloze conflicten tussen de Toscaanse steden, het conflict tussen Firenze en de paus, de wereldpolitiek. De koningen herinnert ze eraan dat hun koninkrijk niet hun 'eigendom' is en vraagt ze te streven naar „heilige en echte rechtvaardigheid” door „vaders van de armen” te zijn (brief nummer 235, aan de koning van Frankrijk). Voor haar is de uitvoering van soeverein gezag onafscheidbaar verbonden met de naastenliefde die de „ziel van het persoonlijke leven en van de politieke verantwoordelijkheid” is (brief nummer 357, aan de koning van Hongarije). In haar openhartige brieven aan de paus roept Catharina op tot een kruistocht, kerkhervorming, terugkeer naar zuiverheid, armoede. Ze streeft naar morele vernieuwing bij de clerus en ver-

werpt corruptie, vriendjespolitiek en luxe. Zoals Birgitta van Zweden ijvert ze voor de eenheid van de Kerk en de terugkeer van de paus naar Rome. Uiteindelijk verlaat het pauselijke hof na bijna zeventig jaar zijn residentie in Avignon.

Als geëmancipeerde vrouw behoort Catharina tot de belangrijkste figuren van de veertiende eeuw. Tot op vandaag maakt ze indruk door de wijze hoe ze haar invloedrijke woorden met helende handelingen verbindt. De sleutels tot haar succes zijn een uitmuntende kennis en een sterke wil. Ze is helderziend, wijst richtingen aan, streeft naar vrede en eenheid.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, ISBN 978 90 209 8041 7. Dit boek is helaas uitverkocht.

Omroep

20 april, 21.05 uur, Canvas (herhaling op 21 april om 18.55 uur op Canvas). *Louis Theroux. Alcoholism.* BBC-documentaire met de Brits-Amerikaanse televisiemaker Louis Theroux over alcoholmisbruik. Theroux trekt naar het *King's College Hospital* in Londen, waar jaarlijks het hoogst aantal levertransplantaties wordt uitgevoerd. Hij wordt er geconfronteerd met de fysieke neveneffecten van alcoholisme en hij komt meer te weten over de uitdagingen waarvoor artsen en patiënten zowel als families van patiënten telkens opnieuw worden gesteld.

22 april, 23.25 uur, één. *The Milagro Beanfield War*, Amerikaans sociaal drama van Robert Redford uit 1987 over een klusjesman die water van een vakantiedorp 'leent' om zijn bonenveld te bevoelen, een kleine daad van verzet tegen een bouwpromotor met grote gevolgen.

23 april, 22.55 uur, Canvas. *Siddharth*, Indiaas drama uit 2013 gebaseerd op een waar verhaal. De twaalfjarige Siddharth wordt door zijn straatarme familie naar de fabriek gezonden, maar verdwijnt. Vertwijfeld gaat zijn vader op zoek naar de jongen, die wellicht is gekidnap en verkocht.

De vrome kudde

Doof Ingezonden door Jef Van de Weghe

Een chauffeur haalt zijn baas, die langzaam doof aan het worden is, op van kantoor.

– En, baas, wat hebben we vandaag weer een hele dag gedaan? Pinten gedronken en met de secretaresse geflirt?

– Neen vandaag heb ik een hoorapparaat gekocht.

Doof Ingezonden door Jan Umans

Twee gepensioneerden zitten op een bank in het park. Ontspint zich volgend gesprek:

– Ik heb een nieuw hoorapparaat en het is een heel goed exemplaar. Ik hoor nu alles weer duidelijk.

– Prachtig toch. En wat heeft het je gekost?

– Half vier.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen...

Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

vruchten- nat pook	schil onbe- groeid	recht- streeks	bezoldi- ging	op welke wijze	insect
	1		overal op het kantje		2
vis		4		vogel- product schroef- lijn	
netel- dier	toe- juicing	smerg denk- beeld			vrouwelijk dier
				ribben- stoot rooms- katholiek	
rjtuig	deel v.e. oog	drietal groente		6	meerdere
		8	voeder- bak bosweg		5
verbouw				inhouds- maat	lidwoord
voor- zetsel deel v.e. riem	7	oorlogs- vloot			
			niets uitge- zonderd		3

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

DEPUZZELAAR

© De Puzzelaar

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Oplissing van deze puzzel:
kolbric